

LA CAMPANA DE GRACIA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Fóra de Barcelona cadà trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANER, 2'50

L'ona de sang

El juliol vermell, el juliol roent, ha dut al camp de Melilla una ona de sang. Som en temps d'ones, a la mar com a la terra.

Ha passat per damunt d'aquell territori tràgic una nova tragèdia, que supera en horror a totes les altres tragèdies que han vist els camps i els roquissers del Rif. La guerra del Marroc és una guerra territorialment petita. Però és grossa per les angúnies i els danys que causa a Espanya.

Damunt les informacions i els comentaris periodístics, la prèvia censura hi dibuixa creus vermelles. Ve't-aquí un símbol d'aquesta hora: Creus i vermellor.

Des del Govern es parla aquests dies d'exigir responsabilitats. Està bé. Hi ha sens dubte responsabilitats. Però no solament a l'altra banda de l'Estret de Gibraltar, sinó també a la part d'ençà.

Això és el començament d'un nou capítol en la història d'Espanya. Els fets aniran omplint les pàgines encara blanques dels dies que vindran.

Fatalisme

Ningú ha renovat la protesta de l'any 1909 davant de l'adversa batalla de Melilla. Ningú. Ni les oposicions més extremades. Les tropes han marxat vers Melilla en mig sinó d'entusiasme, de decidida resignació i tothom, premsa, polítics, exèrcit i poble han coincidit en la necessitat, esdevinguda missió ineludible, de marxar endavant.

I això és lo lamentable, el que la voluntat d'afermar el domini espanyol a l'Àfrica, s'ha donat per la fatalitat d'un moment dramàtic. Diem tots: «és precis», a tall de mahometans que s'inclinessin davant d'un manament del Destí. Els successos ens dominen i ens empenyen, quan hauríem d'haver-los dominat. I acceptem la intervenció africana en una hora suprema, per deure, perquè l'honor i els interessos nacionals ho exigeixen perentoriament. A la nostra manera prediquem una guerra santa.

La marxa a l'Àfrica hauria d'haver estat una decisió reflexiva. L'Espanya no pot abandonar els terrenys marroquins, oferir al poble totes les raons internacionals, sentimentals, històriques, comercials, que ens retenen en el Rif, produint, amb una cui-

dada propaganda, una curiositat ambiciosa per les terres a dominar. Així ho ha fet França. Després d'En Foch i d'En Joffre, no hi ha general més afamat a França que En Lyautey, com no hi ha colònia que hagi estat ni més estudiada, ni més lloada que el Marroc. Els diaris, les revistes, les il·lustracions, no abandonen les informacions laudatòries, i els francesos, poc a poc, van prenent l'orgull de la seva habilitat colonitzadora i de la bondat de la seva darrera conquesta.

Davant nostre tenim un volum de les anomenades «Guides Bleu», publicades per la casa Hachette. Dedicat al Marroc, per a servei dels turistes, és un volum de 332 pàgines, amb mapes minuciosos, amb dades de totes les carreteres, tots els ferrocarrils, els hotels, les possibilitats materials per a un viatge de confort. Els turistes, exclusivament turistes, que vulguin recórrer el Marroc, és de suposar que no seran gaire nombrosos, però la casa Hachette llença el seu volum pensant més que amb els turistes presents amb els futurs, i sobre tot, en la necessitat de donar la sensació, que la realitat confirma, de que el territori marroquí en mans dels francesos, ofereix tota mena de garanties, i el Touring Club i «l'Office de Tourisme» prenen sota el seu patronatge els viatges a l'Àfrica, com si el Marroc fos un departament més de França.

No ha esperat aquesta una hora de tribulació per a que els esperits se mostressin

Generals espanyols que ja's barallaven amb els moros l'any 1860

propicis a la marxa endavant sinó que metòdicament, apel·lant a totes les sugestions, ha conseguit que els francesos, fins els més oposats, a l'acció bèl·lica, acceptin la colonització del Marroc, treballin per ella, i se'n tinguin per orgullosos.

Passarem el moment advers, i tornarem a no saber res d'Àfrica ni a interessar-nos, ni a rebre cap excitació de l'Estat per a que pensem en ella. Fins que tornarà a tocar a generala una altra escena dramàtica.

PARADOX

La Pau il·lusòria

En les terres pròximes i en les mars llunyanes persisteix, i en alguns llocs augmenta, el soroll dels conflictes i el xoc de les passions.

Els diplomàtics han fet la pau. Es a dir, han fet una sèrie de tractats de pau. Però els pobles, la pau no l'han trobada. Les paus dels diplomàtics són de paper, de protocols i cerimònies, de tràmits i de procediments. I ha passat l'època en què uns quants homes asseguts al voltant d'una taula disposaven de terres i de pobles, de ciutats i de nacions.

El món ja no és un mapa, que's pugui tallar i retallar, cosir i recosir. És un conjunt de pobles, amb voluntat, i amb passions, i amb ideals. Les tisores, el guix de color, el fil i l'agulla de l'antiga sastreria diplomàtica ja no serveixen per a fer i desfer Estats, per a apedegar el món com si fos un vestit drap.

La famosa pau de Viena, de l'any 1815, que després de les guerres napoleòniques va trassar el mapa de l'Europa del segle XIX, és el tipus de la pau diplomàtica de la pau de Sala de Conferència. Però aleshores els pobles encara dormien, i era més possible que avui decidir la seva sort en el conciliàbul secret d'uns quants homes d'Estat.

La pau de Versalles i les altres paus posteriors, no són tan arbitràries com la de Viena. Encara que no se l'hagi tingut sempre present, el principi de la llibertat dels pobles ha intervingut en l'elaboració de tots aquests tractats. A despit dels seus defectes, a despit de les acusacions que se'ls dirigeix, els tractats de pau dels voltants de París, representen en la Història de la Diplomàcia un gran pas en el sentit nacionalista i democràtic. Se'n hi falta molt perquè siguin perfectes. Però, apart de que perfectes tampoc ho podrien ésser, contenen un empelt de l'esperit nou, degut en gran part a la intervenció de Wilson.

El que hi ha és que les dificultats de la pau són més grosses i perilloses perquè la gran guerra ha estat un tan terrible cop moral i material, que ha produït una mena de neurosi col·lectiva. Els nervis dels homes són avui més excitats, més tívants, més bellugadissos que mai. És un fenomen encomanadi. De les nacions que van ésser bel·ligerants ha passat a les neutrals. En certa manera podem dir que la Terra trontolla, que tremola sota els nostres peus, moguda per forces formidables, profundes i primitives, on l'ideal encès es barreja amb el desequilibri nerviós. I damunt d'aquesta terra movedissa pel xoc de les nacions, dels Estats i de les classes socials és feina difícilíssima alçar un nou edifici polític internacional.

Per això arriben d'ací d'allà noves de conflictes, de perills i de dolors. És que la pau és il·lusòria. És que, fets i signats, i segellats, els tractats de pau, les ànimes dels homes segueixen en estat de guerra.

FULMEN

Els dos sistemes

—On aneu, Mister, tan carregat?
—He trobat, per allà als volts d'Austràlia, una illa molt fèrtil i vaig a colonitzar-la.

—I què hi porteu en aquest *mundo* tan gros?
—Vaig a satisfer la teva batxilleria. Mira, veus? aquest llibre és un estudi complet de les costums, els gustos, les supersticions i l'ànima dels naturals d'aquella illa. En aquest altre volum hi ha un detall complet de les riqueses naturals del país, la manera primitiva i deficient d'explotar-la que tenen els indígenes i el profit que d'una explotació intel·ligent se'n pot treure.

—I què hi ha en aquesta capsa?
—Un plan complet de carreteres, ferrocarrils i aprofitaments d'aigües. En aquesta altra capsa hi porto els plànols d'escoles de tota mena i els projectes d'institucions útils an aquella gent. En aquesta caixa hi han els diners necessaris per a l'empresa, diners que em reintegrarà amb beneficis convertint aquella illa en un excel·lent mercat pels productes de casa.

La preocupació d'En Jordi

— M'agradarà sapiguer com acaba això d'Irlanda

—Què hi porteu en aquelles caixetes tan bufones.

—Obrers del camp amb llurs famílies per a dedicar-los a explotacions agrícoles amb l'aparellatge més modern que's coneix i amb l'encàrrec d'ensenyar pràcticament a la gent del país. Porto també obrers intel·ligents per a la creació d'indústries i tot allò que he cregut més necessari per a portar el benestar i la riquesa an aquella illa en benefici dels seus habitants i dels meus interessos.

—I si malgrat tot el vostre bon desig aquells salvatges reixassen els beneficis a cops de puny.

—No crec que per salvatges que siguin paguin un favor amb una cossa i en cas de una agressió injustificada ja en tinc prou amb això que no haig de mostrar més que en cas de necessitat.

—Im'ensenyà una senzilla pistola automàtica.

—On aneu Sánchez tan carregat?
—He sentit a dir que

*más allá de las Islas Filipinas
hay una que no se como se llama*

i vaig a conquerir-la.

—Ja sabeu com està allò?

—Ja ho veurem quan hi siguem.

—I què hi porteu en aquesta maleta?

—Veus? una capsa plena de frares i monges. Dinars per a sobornar als cacics de aquells barris. Rosaris i mirallets per a enlluernar a les femelles i força soldats per a reduir als homes.

—I quin profit treureu d'aquesta aventura?
—Diu que allà hi han moltes mines d'or. En últim cas podrà servir-me per a enviar-hi amb un càrrec qualsevol i cobrant un bon sou a quatre parents que tinc que no saben com guanyar-se la vida.

—De modo que totes aquestes capces i aquests paquets...

—Són diners, frares i soldats.

JEPH DE JESPU

RECORDEM

Recordem si, ara que la passió no enterboleix, la farsa de unes campanyes polítiques per Catalunya, no gaire llunyanes.

Els Rodés, Cambó, Ventosa, etc., *polítics* de comèdia (els Pi i Margall, Figueras, Salmerón, etc., no han deixat rebrols), passaren per les taules de la política espanyola i feren tan bé els papers, que molts ciutadans, amb llur candidesa, eterna matèria explotable, cregueren que era realitat, oblidant que's trobaven davant d'aquest gran artífici que és l'Estat, i s'entendrien com dones als passos de melodrama, quan «exigien» les llibertats catalanes, aquells indignes hereus dels Claris, Bach de Roda, Casanova i tants altres. No's recordaven que aquells que representaven tan bé els papers de patriotes, eren a la fi comedians, com els de l'oposició, amb la diferència d'ésser els uns hàbils actors i els altres còmics «de la legua».

I l'habilitat fou pla bé sols de comèdia. Eren oportunistes i ni d'una oportunitat per a fer triomfar els drets de Catalunya, eixiren airoso.

Mes passaren les efímeres popularitats d'aqueixos homes, d'aqueixos *prohoms*, de aqueixos encimellats, caigueren aqueixos ídols, i la fe senzilla en el destí de Catalunya persisteix i persistirà.

La flama és encesa en el temple de Vesta del patriotisme català. Hi ha fe patriòtica, perquè si bé no's registren commocions sentimentals, foguerades d'encenalls, hi ha l'escalf inacabable del sentit patri, que combustionen les institucions de cultura, els orfeons i els esplets de literatura catalana, agens an aqueixos grups modernistes i simbolistes de producció comprensible sols als autors i iniciats, i encara és dubtable.

I totes aqueixes manifestacions revelen la existència viriosa d'un poble.

Es la força de l'autoritat que'ns dona l'autonomia esperitual que'ns conquistarem molts anys hà i que no s'atreixeixen els antagonistes a arrebar-nos pel gran poder moral que representa.

Amb honradesa política assoliríem el complement de l'organisme català.

A. F. I. B.

Senyors, un xic de paciència

Els naviers, —pobriçons!— es mostren d'una temporada cap aquí, extremadament desconsolats.

La llista de les seves desgràcies, fa horror. La situació perquè atravessen, és de tot punt desesperada.

Per a sortir de la misèria en que romanen, imploren quart i ajuda del Estat, que és tant com acudir al panyo de llàgrimes de les tres quintes parts dels espanyols.

La marina mercant, —diuen els tècnics— travessa a Espanya una fonda crisi. La situació dels naviers no pot ésser més incerta.

I a la demostració de la desgràcia, acompanya un gabadal de llàgrimes, que dubtem arribin a enternir a ningú. Per a associar-nos a la dissort dels naviers, caldria que ens separés dels dies de la guerra un espai de temps infinitament més llarg del que en realitat ha passat.

L'època de les vaques grosses havia de acabar-se un dia o altre.

A apilotar els milions dels naviers, hi hem contribuït tots. Bona part de les fortunes que hem vist i veiem encara gastar sense solta, han sigut pastades amb els dolors i les privacions del poble, que ha pagat els articles de primera necessitat als ulls de la cara, per tal de que els senyors naviers poguessin enriquir-se a tota pressa.

Es clar, que avui estan malament. A què aspiraven? Volien que les carraques infectes que feien passar per barcos, seguisin navegant tota la vida? Pretenien seguir disfrutant del tracte de favor?

Es precisament en el capital de la marina mercant, on s'imposava de veres una revisió que allunyés dels rengles de la mateixa al estol d'arribistes i aventurers, que tenint ànima de drapaire, sentaven plassa d'armadors.

Si en comptes de perfeccionar els instruments que han sigut base de la seva riquesa han preferit passar el temps en disbauxes i tonteries, de qui és la culpa?

En comptes de gemegar i d'amohinar-nos amb les seves queixes, faran els naviers santament en apretar el cul.

Al cap d'avall, ens seguiran en la feina a nosaltres, que per no tenir barcos ens hem consumit i fet la llecsa, per espai de cinc anys.

La forma d'estiuejar

Una entitat benèfica de Madrid, que s'ampara —no cal dir-ho— sota un títol religiós, ha llençat aquest dies una al·lucació a les persones riques, pregant-los-hi la merced d'un donatiu, per tal de que les obreres adscrites a les seves llistes puguin permetre's uns dies d'esplai. Perquè, com les classes acomodades, frueixin del goig de l'estiueig.

L'intent dels catòlics benefactors, promovedors de l'esbarjo de les obreres madrilenyes, no pot ésser més clar. Ho diu la nota, objecte del present comentari. Reparar les forces de les favorecudes, amb el sant propòsit de que arribat el dia de reintegrar-se a les respectives llars es sentin amb coratge suficient de produir pels mateixos que tracten de protegir-les. No's dirà que els generosos protectors fessin embuts en exposar la intenció piadosa que els mou a desvetllar-se per a la salut del pròxim.

Lo que passa, és que no sabem fins a quin punt podran xalar-se la les obreres sòcies de l'entitat benèfica-religiosa. Perquè, segons el document que esmentem, es pressuposen, per barba, cinquanta pessetes. Quantitat, creiem nosaltres, que no consent gaires fantasies. Deu duros, en els dies de carència que vivim, no donen per a allotjar-se en una platja de moda. A tot estirar, per a pendre la fresca dalt del terrat. No havent-hi terrats a Madrid, per a acampar a l'acera, i a tret de la mà el botijo.

Aquest seria l'estiueig que amb cinquanta endoles podrien permetre's les afiliades a

l'entitat que'ns ocupa. Si s'arriben a San Sebastián, a Biarritz o a Santander, que'ns avisin, donant-nos el major nombre possible de detalls relatius a l'excursió.

En tornar elles, ens hi deixarem caure nosaltres, sense necessitat de que ningú encapsali a favor nostre una subscripció.

Ens bastarà, per a pagar el gasto, lo que durant l'any estalviem de misses.

DE LA DONA, ENCARA

Des dels temps primitius, la dona, la més bella, la més delicada, la més bondadosa, la més sensitiva meitat del gènere humà, ha sigut considerada sempre com una cosa feta per Déu, per a plaer i regal de l'home. En les conversacions vulgars podem encara recollir diferents modismes, on el poble ha cristallitzat aquesta creència, i el mateix concepte respon la fàula reigiosa del Paradís terrenal.

Encara avui, personalitats de relleu en el món de la filosofia, llencen sobre de la dona un veritable torrent d'injúries i àdhuc els pares sants de l'església han professat a la dona un desamor irreductible, afrós.

La ciència ha jutjat a la dona per fora, en llurs manifestacions exteriors, sense analitzar les causes que les originen. La religió ha obrat encara amb menys justícia. Sos anatemes no són pas producte d'un examen més o menys encertat: ho són del sectarisme que l'ha regida sempre.

Emperò, és que la dona és inferior al home? És més feble? És més vanitosa? No. Inferioritzada, debilitada, infatuada, es diria millor. La dona és una víctima de l'home, de la ignorància de l'home, del mig ambient que l'home li ha imposat per a llur desenrotll. Si la dona hagués pogut posar en funcions tots llurs orgues, és indubtable que es trobaria a la mateixa alçada nostra. Emperò arreconada a una condició raquítica, subjecta a tasques en les que el cervell i els múscles tantost hi han intervingut, s'ha fet feble, física i intel·lectualment.

Hem recabrat per a nosaltres tots els exercicis de força i d'enteniment. Ens hem abrogat el dret inalienable de guerrear, de llegir i de pensar. Hem tallat els boscos, hem caçat les feres, hem aixecat les ciutats, hem publicat obres, hem realitzat invents científics... I com que la funció fa l'orgue, en aquestes pràctiques els membres han experimentat una gran evolució i el nostre cervell s'ha desenrotllat progressivament. La dona, durant aquest llarg lapse de temps, ha lletat els infants, ens ha condimentat el menjar i ens ha sorgit els calçotets. És clar que llur organisme, ja que no s'ha atrofiat, no ha pogut seguir tampoc la corrent evolutiva que ens ha conduït a nostre actual grau de perfeccionament. Qui, doncs, pot estigmatitzar a qui? No és pas l'home l'autoritat per a protestar; és la dona qui deu aixecar-se davant de l'home, exigint, superbament, la intel·ligència i la força que aquest li ha sostret. Cal, doncs, anotar, que si la dona és inferior a nosaltres, llur inferioritat és una conseqüència accidental del mig en que ha tingut de desenrotllar-se.

Val a dir que a nosaltres ens ha influenciat també, perniciosament, el mig social. Però, després de tot, nosaltres som víctimes de nosaltres mateixos, mentre que la dona és víctima d'ella mateixa i de nosaltres, a l'hora.

Es precis, doncs, que la dona tracti de reconquerir el terreny perdut. Vivim en una època de combatre incessantment: les idees fulguren com sagetes d'or; damunt els bàndols en lluita i els combatents, cenyint-se l'escut i empunyant la ploma, semblen de ideals feconds el camp de la palestra. La dona no pot sostreure's a aquest moviment; ella és l'encarregada d'educar les generacions naixents; preparant llurs cervells per a la vida de la intel·ligència i llurs cors per a la vida de l'amor.

Una causa, tal volta la més poderosa de nostra misèria material i moral, s'apoya precisament en l'actual condició de la dona. Feble de cos i d'esperit, els homes que engendra venen al món amb totes llurs febleses. Incapacitada, altrament, per això, no'ls ensenya a observar ni a pensar; els hi dona fets i observacions, il·lògics els uns i falses

les altres, sota quin lastre caminem després, sense poder aixecar l'esperit per a veure-hi per compte propi.

Manca que la dona vindiqui llurs drets, doncs altrament la Humanitat no podrà ésser lliure. La dona és la companya, la germana, l'amiga, la filla, la mare de l'home; nostre esdevenir depèn, doncs, del seu. I serà bo veure el perfeccionament humà quan la dona i l'home, abraçats fortament en una exaltació d'amor sense traves, caminin de cara al Sol pel camí de la vida.

Totes les manifestacions d'aquesta seran aleshores formoses i hauran de reflexar-se en l'art amb llurs energies, ben orientades; amb llurs passions conreuades convenientment.

J. PUIG CASSANYAS

Notes de fora

Culera.—A darrers de juny es celebrà en aquest poble l'unió en matrimoni civil dels nostres amics els conseqüents lliurepensadors i aimants de la llibertat, En Alfred Vidal Sabater i N'Agna Cler i Surribas. Desitgem a la nova parella molta prosperitat dins del seu nuu xamós. Prengui exemple la joventut culerenga; vegi com els sans d'esperit saben treure's la llana del clatell, tot defensant-se dels opressors clericals, esgrimint només les armes que la llei els dona.

Masquefa.—El dia 7 d'aquest mes de juliol, morí en aquesta vila de Masquefa el conseqüent republicà Joan Sabaté, fill de la localitat, i persona respetabilíssima. La població en massa va adherir-se a les sentides manifestacions de dol per la pèrdua d'aquell home honorat i treballador que era estimat de tots els veïns.

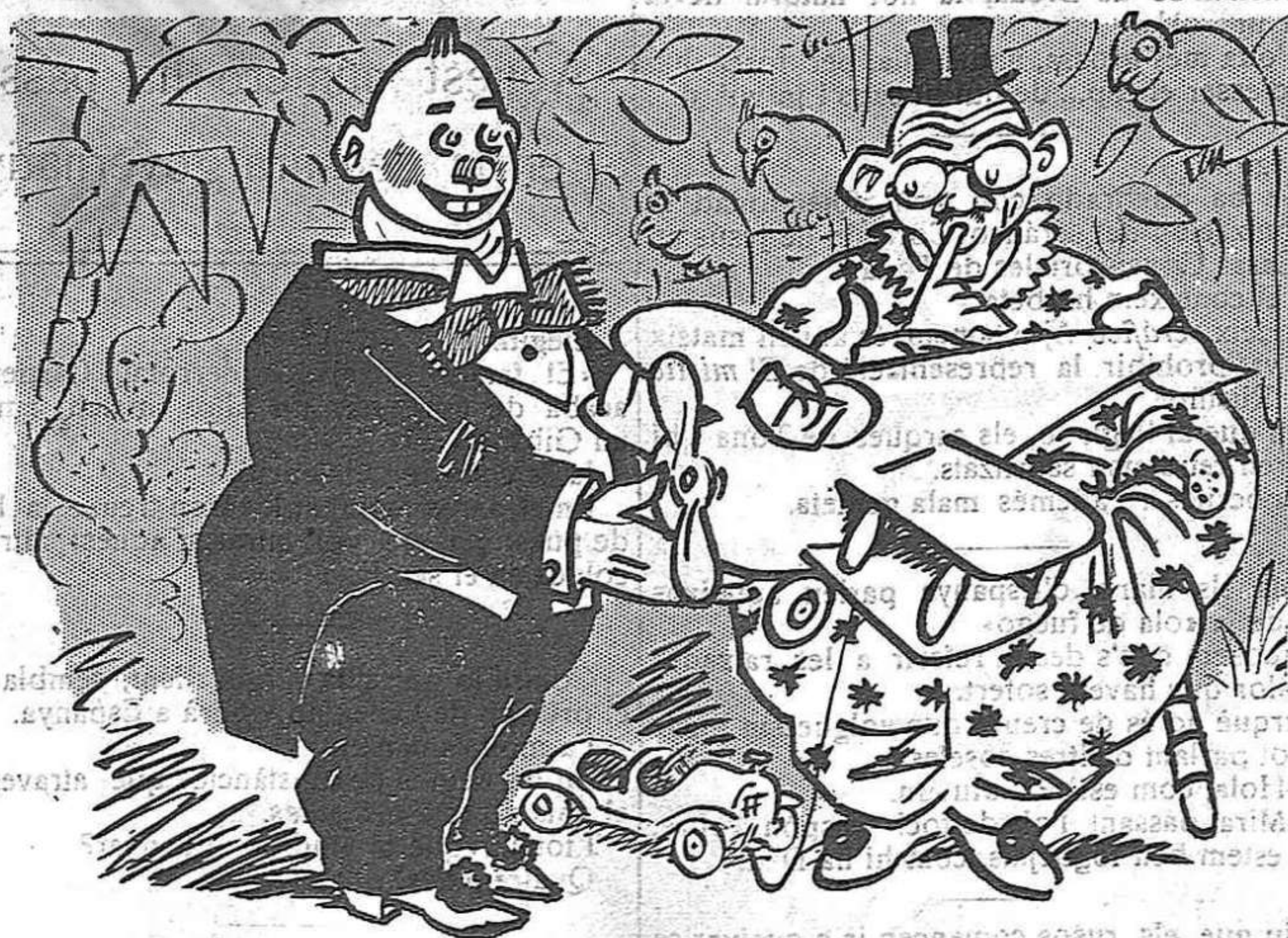
Digressió canicular

Segons acaba de manifestar el savi astrònom En Comas i Solà, sembla que les festes majors d'enguany no estan com altres vegades menaçades de sofrir les conseqüències dels elements exasperats, que costum manifestar-se en forma de llampegadica, trons i rubinada.

No celebrem pel motiu que'ns fa desitjar pel pròxim, víctima d'exaltacions goludes o d'exaltacions coreogràfiques, la quietut indispensable perquè aquelles fal·leres més o menys inútils, més o menys arbitràries, puguin ésser satisfetes sense entrebancaments.

Així els venedors de manduca no faran reülls; i els envelladors no tindran que plegar veles cuita-corrents; ni els músics restar

Davant la màquina voladora

—Mai diries perquè serveix aquest aparell?

—Per fer excursions de recreio.

a deure retalls del programa convingut, migrant les contractes, transigint, fent un capmas, a fi de que els organitzadors de xerinoles no tinguin que gratar-se massa la butxaca.

Convé, doncs, que el Sol vagi torrant-nos amb tota tranquil·litat, matant en el món sideral, ja abans de pendre forma, tota subversió, impedit el pas a salt de mata, de tota manifestació bolxeviqui que pogués palesar ramificacions, enllà de les boires de l'agitació que menaça no deixar pedra sobre pedra de l'edifici dels interessos creats o per crear en el globo terraqüi.

Pla bé firmariem nosaltres l'acabament de les alteracions d'ordre en tots els sostres i estaments de la vida humana, i fins ens deixariem tallar un dit d'una mà si estavem ben segurs d'haver alcançat l'hora arcàdica que ha fugit de nosaltres sense girar-se enrera, per no tornar-se de sal, com aquella Loth de qui ens parlen les besàvies escriptures.

Podrà, en el cel, obrar-se el miracle de ofrenar-nos un istiu sense rampells, recte, fixe, encatronat com un federal de tota la vida; lo que no és de creure és que aquell exemple trobi la imitació en el conglomerat de la raça escollida, on cadascú és rei de la Creació.

Serà pel rei que portem al cos tots els homes, el pitjor enemic de l'home precisament.

J. COSTA I POMÉS

D'AQUÍ I D'ALLÀ

Diu que l'Alvarez vindrà a entretenir-nos un rato demostrant-nos que convé que aviat se li dongui el mando.

Ai! Mala època ha escullit per semblant feina, aquest mano: avui, més que un bon discurs, preferim un mantecado.

Els grecs van Turquia endins, amb tan endiablada fúria, que allà on ells posen el peu ho arrassen tot i ho trituren.

Aquest vull i aquest també, quan els somriu la fortuna, a més de fusellà als turcs, diu que agafen cada turcal...

Què passa a l'Àfrica, diuen? Ara van a sapiguer-ho: passa que'ls cantis són cantis, passa que'ls textos són textos, passa que'ls callà és cordura, passa que jo no m'enredro i passa, en fi, que'l tinglado està oscuro y huele a queso.

En Briand i mister George estan jugant dies hà.

al joc del gat i la rata, políticament parlant.

L'únic punt un xiquet tèrbol de tan curiosíssim match és aquest: dels dos que juguen, qui és la rata? Qui és el gat?

El comte de Romanones se'n va a Grècia. Fa molt bé. Quant més lluny sigui d'Espanya, millor per ella i per ell. Com a dolça despedida, diguem-li tots: Comte, adéu! Ojos que partir te vieron, que no te vean volver!

Assentat a dalt d'un marge, veig un tren, un tren molt llarg, que travessa la frontera. Què és? És l'oli, que se'n va. Hi torno a la poca estona i veig passà un altre tren que se n'entra cap a Espanya. Què és? L'encariment, que vé.

A Itàlia els artistes d'òpera, els pobres, la ballen magre: no estan allí per musiques i els teatres lírics es tanquen. L'únic gènere que priva i té bona temporada és el drama terrorífic, amb molts trets i moltes baixes.

Davant meu tinc un termòmetre. En aquest moment el guaito, i què veig? En poca estona ha pujat... ni vull comptar-ho. És impossible seguir: insensiblement, m'encallo, la ploma em cau de la mà i la mà... va a cercà el vano.

C. GUMÀ

Mal camí

En Nakens va esmentar un dia des de *El Motín*, les declaracions fetes per En Lerroux des d'un diari d'Amèrica. Tant insòlites eren que l'home va extranyar-se de que pels elements joves de les engrunes del seu partit a Barcelona, no s'alcés una polsaguera protestant-ne sorollosameat.

Ningú responia a la demanda d'En Nakens, l'home integerrim, permanent inventariare de les flaqueses dels directors de multituds democràtiques, fins que una colla de joves ex radicals determinà fer-ho, explicant que, cançats de les defeccions vistes i palpades en el si del seu partit, havien determinat ingressar al comunisme.

Bé és cert que'l procedir de la quasi totalitat de figures republicanes, fa rodar el cap, emperò determinar-se a fer un salt tant aspre, radical, escasament meditat, permetin que els ho diguem així, és palesar escassa cultura intel·lectual, poca avinença amb la realitat i amb la llei evolutiva dels homes i de les coses.

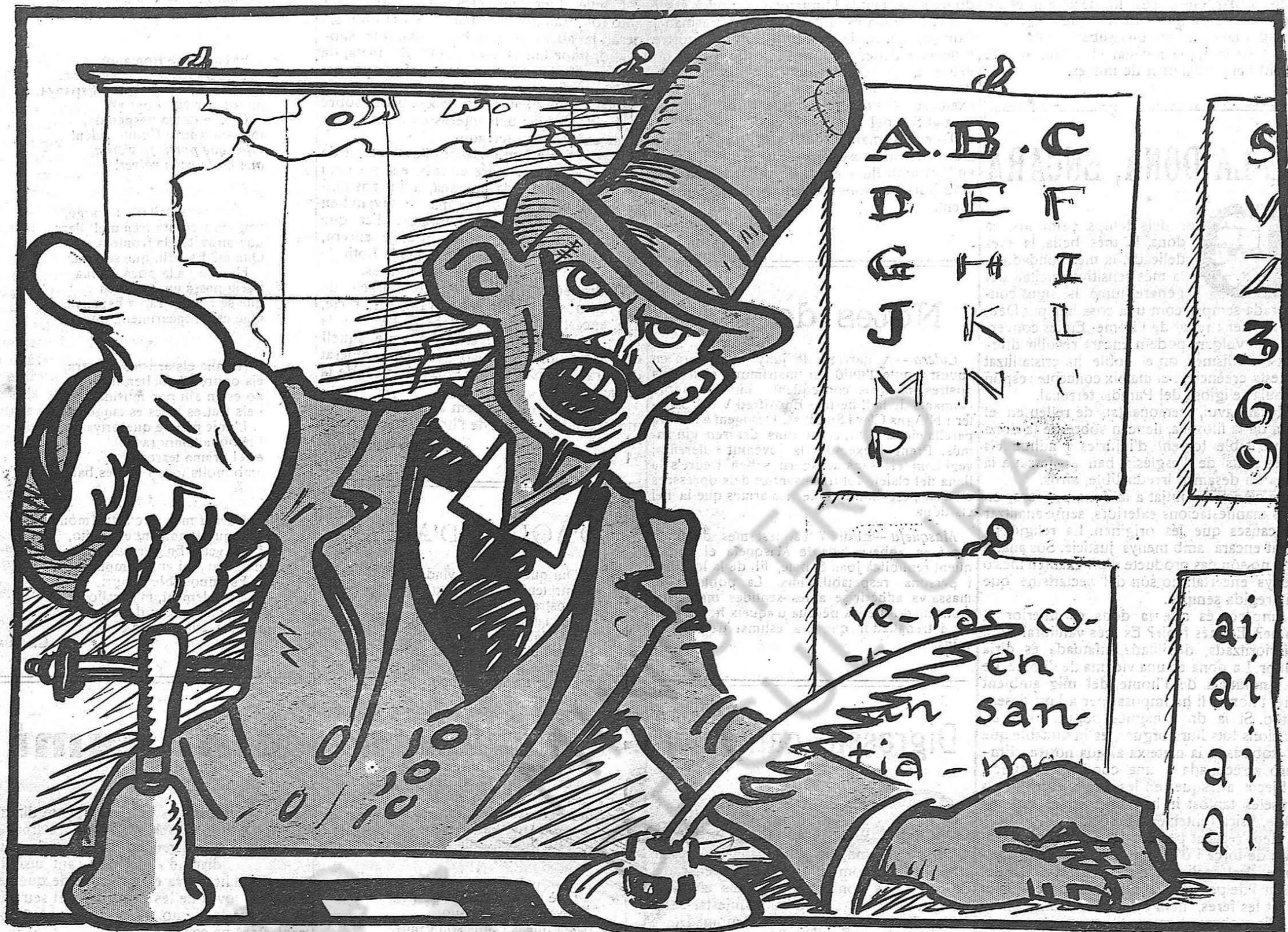
Natura non fecit saltus, i els homes, en arribar a la majoria d'edat, cal que per caminar posin els peus a terra, sapiguent preveure el barranc per a no enfonsar-s'hi.

Fins quan s'hauran d'escarrar els homes enemics de fer castells al aire, dient que el comunisme és cosa prematura, que no és possible la seva implantació i menys la seva estabilitat en aquells pobles on els homes conservin arrapats a l'ànima els set pecats capitals?

Somniar en estats de col·lectiva benhauransa quan cadascú portem a dintre l'enemic d'aquell estat, el promotor de conflictes per que aquell estat de benhauransa no pugui arrelar en les costums, és una manera de perdre el temps. «Menjar poc i païr bé», és realitzar obra de seny i de conveniència: lo contrari és exigir peres al olm.

Encara, per la nostra desgràcia, no hem sapigut fer indispensable la veritable democràcia en el nostre poble, ni exigir responsabilitats als vexadors dels sentiments lliberals dels país, ni castigar als banderetes de la democràcia, llimacs de la república, captaires cínics de poder, ni creiem en la implantació, per art de *birli birloque* d'un comu-

La lliçó que continua al cap d'anys

—“Como decíamos ayer...”

nisme que serà possible quan haguem sotmés al despota intern.

Creguint-nos els joves flamants comunistes; deixin-se de donar garrotades d'orb al aire. Bé està que hagin fugit del remat per a dignificar-se, però entenem nosaltres que, seguint inèdita la democràcia en el nostre poble, hauria estat millor oferir experiència, juvenesa i entusiasmes a una obra més positiva. Un dia o altre, si volem salvar quelcom de les grans claretats del 1789, haurem de posar el cos i l'ànima al servei de la santa Llibertat.

A. COSTA I SENDRA

En Romanones ha acabat—gràcies als diables!—la fastigosa polèmica amb el ministre de Estat.

I per cop d'efecte final sabem que ha dit el il·lustre coixet?

Que fa responsable de tot lo del Marroc al marquès de Lema.

Aquí sí que hi vindrà bé allò de:

«Entre todos la matamos y ella sola se murió.»

Perquè... vol dir que els propietaris de les mines estan ben nets de culpa?

Ha sigut nomenat soci honorari del «Centro Aragonés» el nostre bisbe doctor Guillaumet.

En justa correspondència, ara el mitrat, pensa aprendre de ballar la «jota».

I declarar-la «ball nacional» de la Diòcesis.

De què carai podem parlar els diariaris?

En les presents circumstàncies, de res que no sigui de la calor, que oscilla entre 30 i 40.

Abans, encara, quan no sabíem de què tractar teníem un recurs còmic.

Deiem: Parlarem del Moro Muza.

Avui?... Déu nos en guard!

Diumenge passat, el sanyó Sala, de la U. M. N., fou convidat als Jocs Florals de Breda. Tractant-se de Breda, la flor natural devia ésser una olla.

I l'olla més grossa, aquell dia, per força havia d'ésser el cap... de qui tu saps i jo vui dir.

Llegim:

«Se ha celebrado con gran solemnidad la entronización del seráfico Corazón de Jesús en las Casas Consistoriales de Tona.»

Ja et coneixem herbeta.

Aqueix seráfico Ajuntament és aquell mateix que va prohibir la representació de *El mistic* d'En Rusiñol.

I és que al llegir-lo, els carques de Tona s'hi vegeren retratats i satiritzats.

Hipòcrites... i ademés mala genteta.

Tots els diaris d'Espanya parlen aqueixos dies de la «ola de fuego».

Suposem que's deuen referir a les ratxades de calor que havem sofert.

Perquè no és de creure que volguessin jugar el mot parlant d'altres cosetes.

—Hola, com estàs?—diu un.

—Mira, passant l'ola de foc!—respon l'altre.

Ja estem ben foguejats, com hi ha Déu!

Diu que els rusos comencen ja a queixar-se del govern que tenen, per la molta fam que pateixen.

Al revés de nosaltres.

Nosaltres, aquí, ens queixem del Govern... perquè ja n'estem tips

Telefonemes de la Habana diuen que regna en aquelles terres una misèria espantosa.

Aquella llegenda dels «tios de la Habana» resta doncs desmentida per les circumstàncies.

Què pocs nevots trobaríem, ara, que estessin contents de que els arribés l'oncle!...

Oncles amb misèria, ... pa'l gato!

Ja'n tenim prou amb les de aquí de misèries. Misèries, misèries i miserables.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Llegim:

«El famós boxejador derrotat, Carpentier, acaba de concertar un altre «match» amb un tal Gibson.»

Ja es comprèn l'intenció.

En el darrer combat li varen treure la barra de puesto; i ara vol' mirar si aquest altre... li col·loca en el seu lloc.

Contra lo que s'ha vingut dient, sembla que el príncep de Gales no vindrà a Espanya.

Fa molt santament.

En les negres circumstàncies que a travéssem el país no està per gales.

I total... què hi vindria a guanyar?

Quatre gales?...

S'han publicat decrets concedint una pila de grans creus.

Ja poden fer el que vulguin...

La creu més grossa serà sempre la que porta el poble manso a les espatlles.

S'assegura que per allà al mes d'octubre vindrà a Barcelona el quefe dels reformistes senyor Melquiades Alvarez.

Falten quatre mesos i ja parlen de obsequiar-lo amb un gran banquet.

Amb això no fan els reformistes sinó demostrar una cosa:

Que tenen gana; i que's creuen que el seu quefe també en té.

CORRESPONDENCIA

B. Savalls: Tot això que'ns diu, i està molt bé, ja ho han dit de diferent manera molts altres escriptors.—Manuel Roca i Rodó: La poesia no és del gènere que convé als nostres setmanaris.—J. P. C. (Sabadell): Rebut, i tantes mercès.—Carles Tapias (Masnou): Això dels pensaments filosòfics és una especialitat literària que vol molta transcendència o molta originalitat.—J. S. i G.: Ja ho degué veure publicat en son dia.—Roig Vergés: Mirarem de complaure'l, si no ho hem fet ja.—J. S. (Balaguer): Se'n parla, encara que incidentalment, en un article.—A. F. B.: Sortirà així que hi hagi espai disponible.—J. B. F.: Ens sembla que n'hi havia prou amb un petit comentari.—F. P. C.: Gràcies per les remeses. El darrer s'ha publicat; l'altre, tenia un caràcter poc polític.—J. Barcelona: No ens convé.—A. Guabarris: Farem tots els possibles.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, CAYRÉS del Oim, número 8